

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ»

Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου¹

«Ο άνθρωπος εν ο τόπος, τζι ο τόπος γέριμος...»

Έτσι έλεγαν οι παλιοί.

Ότι ο τόπος εν ο άνθρωπος με τα έργα του, τις ιστορίες του, τα ήθη και τα έθιμα του συνδέεται μαζί του και τον κάνει να συμμετέχει στις χαρές και στις λύπες.

«...κάμνει τον τζιαι νεώννει, τζι άμαν λείψει ο άνθρωπος ο τόπος γερηνώννει»

1

Πριν πολλά χρόνια, ο Χάμπος της Σοφκιάς (μικρός τότε, 15 χρονών) από τους «Τζιήπους» (μια γειτονιά της Γιαλούσας), πήγε στο Μπογάζι και δούλεψε στο καφενείο του Αναστάση. Στον μήνα πάνω μαζεύει όσα εξοικονόμησε και τα στέλνει στη μάνα του μαζί με ένα γράμμα.

Το γράμμα η μάνα δεν μπορούσε να το διαβάσει. Δεν ήξερε γράμματα κι έψαχνε κανένα χωριανό που περνούσε από έξω από το σπίτι της και ήξερε να διαβάζει, να της το διαβάσει να μάθει κι αυτή τα νέα του «ξενιτεμένου» της.

Το γράμμα έγραφε:

«Αγαπητή κυρία μανά! Σου στέλλω 10 σελίνια να αγοράσεις άχυρο για το γαϊδούρι μας και να τρως κι εσύ».

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Ο γιος φυσικά δεν εννοούσε να τρώει η μάνα του από το άχυρο αλλά από το υπόλοιπο του δεκασέλινου. Ο χωριανός που το διάβασε, το «σήκωσε» και το έμαθε όλο το χωριό και σπάγανε πλάκα.

Η κουβέντα αυτή έμεινε μέχρι τις μέρες μας για να μας θυμίζει κάτι από την Γιαλούσα που χάσαμε.

2

Ο Κουμής της Ιουστίνης επέστρεφε από την ταφή της μάνας του. Ο Τσιάκκλος με τον Κκολή που πίνουν στον καφενέ του Αλέξανδρου του Πρόδρομου, του φώναξαν να πει καμιά. Ο Κουμής ήπια το ποτό που είχε στο ποτήρι, αναστέναξε, μπορεί να του έφυγε και κανένα δάκρυ κρυφό...ποιος ξέρει;

Του λέει ο Τσιάκκλος «*Επέθανεν τζι η μάνα σου, α;*»... ο Κουμής πιάνεται από τον ώμο του Κκολή του φίλου του και λέει «*Αχ! Τέθκοιαν μάνα!*» και συνεχίζει να πίνει, να ακουμπά στον ώμο του Κκολή (εκεί τον βόλευε καλύτερα φαίνεται) και να επαναλαμβάνει συνεχώς «*Μα ήτουν μάνα τζιείνη, ρε; Ήτουν μάνα; Ααααχ! Τέθκοιαν μάναν!!!*»

Οι φίλοι του συμμερίζονταν την στεναχώρια του, πίνοντας μαζί του. Ο Κκολής, που κι αυτουνού η μάνα του είχε πεθάνει, δεν άντεξε και του είπε «*Εσέναν μόνο ήταν μάνα; Εμάς ήταν πατσιαούρα;*». Κόκκαλο ο Κουμής... και συνέχισαν να πίνουν χωρίς να μιλάνε.

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτώλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

3

Ο Φελλούκας ο γέρος, Βασίλη τον έλεγαν, το 1935, 25 χρονών τότε, είχε κοπάδι πρόβατα στον Άη Θέρισσο. Μάντρινε τα πρόβατα και ξεκίνησε να πάει στον καφενέ, που ήταν ακριβώς από την κάτω μεριά της εκκλησίας του Άη Θέρισσου. Τον καφενέ τον είχε τότε ο Ζαχαρίας ο Μπεής.

Ο Βασίλης ήταν (όπως τον θυμάμαι το 1972) ένας γέρος ψηλός, ξερακιανός, με κόκκινο μουστάκι από το κάπνισμα. Χρησιμοποιούσε ψιλοκομμένο ντόπιο καπνό, τυλιγμένο σε τσιγαρόχαρτο με κάμποσο σάλιο. «*Μου θύμιζε τον Ζορμπά, στο ομώνυμο έργο του Καζαντζάκη*» έλεγε ο χωριανός μου ο Αντρέας του Μισιέλλη. Δεν είχε κι άδικο! 65 τόσων χρονών, τον είδα με τα μάτια μου, έξω από το Γυμνάσιο της Γιαλούσας στο δρόμο. Χτύπησε χάμω την βέργα του (το στυλιάρι) που κρατούσε και βρέθηκε καβάλα στο μουλάρι του. Στα νιάτα του πρέπει να ήταν παλικάρι και ομορφόπαιδο. Το χιούμορ του όμως δεν το έχασε ποτέ του. Πάντα με τα αστεία του.

Έφτασε, που λέτε, στην ταβέρνα όπου γινόταν τρικούβερο γλέντι. Χόρευαν δύο ξένες τουρίστριες που ήξεραν ελληνικά. Μόλις βλέπουν τον Φελλούκα με τις μπότες τις λερωμένες φωνάζαν με ένα στόμα «*Όχι με τις ποδίνες!*». Κι ο Βασίλης πάντα αυθόρμητος, στάθηκε στην πόρτα με το κεφάλι του να ακούμπα το «ανώφλιο», βγάζει στο άψε σβήσε τις μπότες και τις πετά λέγοντας «*Έξω οι ποΐνες, μέσα ο Φελλούκας!!!*» και κατευθείαν στο χορό.

Η φράση έμεινε κι αυτή γνωστή σε όλους: **Έξω οι ποΐνες, μέσα ο Φελλούκας!**

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτώλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

4

Ο Πέτρος του Χατζηττοφή, γνωστός σε όλους σαν «Χάλακατεβας», κάθε άλλο από χάλακατεβας ήταν. Πριν την εισβολή του '74, ήταν ήδη πολύ γέρος, πρέπει να πέθανε περίπου το 1970. Περπατούσε αργά, είχε χάσει και το φως του τα τελευταία χρόνια. Πουλούσε φασολάκι φρέσκο, λουβί και κολοκάσι. Τον θυμάμαι που φώναζε «έεεχω λουβίιιι!!». Το «έχω» το άκουγα από πολύ μακριά και το «βιιι» απ' έξω από το σπίτι μου. Η μητέρα μου του φώναζε και ερχόταν και του έφτιαχνε καφεδάκι να ξαποστάσει. Του άρεσε πολύ το κατακάθι και το έπινε. Σε ξένο σπίτι όμως πως θα το ανακατέψει και να το πιει; Οπότε έλεγε:

- *Κόρη Κυριακού, εν μου λαλείς, τούτα ούλλα τα χωράφκια....κι έκανε την απαιτούμενη χειρονομία με το χέρι που κρατούσε το φλυτζανάκι,...τα περβόλια τούτα ούλλα, εν του Μακάσκη, κόρη μου;...και το έπινε.*

Στα νιάτα του πρέπει να ήταν δύο μέτρα ύψος αν όχι και περισσότερο και πολύ δυνατός.

Λένε ότι επί Αγγλοκρατίας τον πιάσανε έξι Άγγλοι, τρεις από το ένα χέρι και τρεις από το άλλο και δεν μπόρεσαν να τον «κάμουν ζάφτι». Έκλεισε τα μπράτσα του απότομα κι έλιωσε τα κεφάλια τους.

[Παρ' όλη την δύναμη που είχε, ποτέ του δεν χτυπούσε γιατί ήξερε πως αυτός που θα έτρωγε χαστούκι (πάτσο) θα έμενε επί τόπου.] Τον χαρακτήριζε όμως η πολλή του καλοσύνη. Μια φορά, λένε, έβγαλε τις πατάτες που είχε φυτέψει στο χωράφι του στον κάμπο, τις έβαλε σε σακούλες και πήγε το πρωί να τις μαζέψει. Εκεί βρήκε κάποιον από

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

την Αγία Τριάδα, να προσπαθεί να φορτώσει στο τρακτέρ του μια σακούλα γεμάτη πατάτες αλλά δυσκολευόταν. Τότε του φώναξε *«Περίμενε, ρε κουμπάρε! Να σε βοηθήσω!»*. Πήγε κοντά, τον βοήθησε και τον έστειλε στο καλό. Ο άλλος δεν γνώριζε ότι οι πατάτες ήταν δικές του.

Το απόγευμα στον καφενέ, έτσι πάνω στην κουβέντα, τους λέει ο Χάλακατεβας την ιστορία με τις πατάτες αστειευόμενος και γελώντας. *«Τον άτιμον!»*, λέει, *«Έπιασεν τζιαι την σακκούλλαν με τες πατάτες τζι έφυεν!»*. Η κουβέντα έμεινε ως εκεί. Ούτε αστυνομικούς, ούτε τουρκόπουλους. Ο άλλος όμως έκαμε ένα μήνα να φανεί στον καφενέ. Πέρασε από το σπίτι του Χάλακατεβα και του ζήτησε συγγνώμη.

- *Έλα σιόρ! Ήνταμπου σκέφτεσαι; Στεναχωρκέσαι για μια σακκούλλαν πατάτες; Δαμαί χάνονται πλάσματα τζιαι εμείς κάμνουμεν έτσι για μιαν σακκούλλαν πατάτες; Ας μείνουν ευλοημένες!*

Του πρότεινε χρήματα. Όχι μόνο δεν τα δέχτηκε αλλά τον έβαλε να κάτσει και τον κέρασε καφέ για να νοιώσει πιο άνετα και να καταλάβει ότι δεν του κρατούσε κακία.

Παλιά, όταν άρχισε να χρησιμοποιείται το μπετόν αρμέ (κουγκρί), χαλούσαν τις στέγες των σπιτιών που ήταν καλυμμένες με μισό μέτρο χώμα, έβγαζαν τους πασσάλους (βολίτζια) και με την βοήθεια των χωριανών τις έφτιαχναν ξανά από μπετόν.

Δύο άτομα ανακάτευαν το μπετόν και γέμιζαν τους κουβάδες (σίκλες σιδερένιες τότε), ένας στεκόταν στη βάση της σκάλας που έπιανε τον κουβά γεμάτο και τον έδινε στα άτομα που ήταν πάνω στην σκάλα. Έτσι από χέρι σε χέρι ανέβαινε πάνω ο κουβάς. Τον αδειάζανε και κάποιος μικρός με το σχοινί κατέβαζε τους άδειους κουβάδες κάτω.

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ»

Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Σκληρή δουλειά και χρειαζότανε μπρατσωμένους και γερούς. Ο Χάλακατεβας στεκόταν πάντα κάτω, γέμιζε τους κουβάδες και τους έδινε πιο πάνω. Μια φορά ο τελευταίος στην σκάλα, πάνω-πάνω, δεν πρόλαβε να πιάσει τον γεμάτο κουβά και πέφτει κατευθείαν στο κεφάλι του Χάλακατεβα. Παγώσανε όλοι! «Πάει! Τέζα ο Χάλακατεβας!», σκεφτήκανε. Αυτός γυρνάει πάνω, σιάζει τα μαλλιά του και λέει αστειευόμενος,

- *Σιγά ρε κοπέλια! Να μας χαλάσετε τζιαι την κάππαν μας!*, δεν είχε πάθει τίποτα! Αν ήταν άλλος θα έμενε στον τόπο.
- *Μα εν εβούλλωσεν τίποτε;* ρωτά κάποιος,
- *Που να βουλλώσει;* Απαντάει ο Χάλακατεβας.

Εκτός από την δύναμη, την καλοσύνη και τα συναφή, είχε και βροντερή φωνή. Μια φορά χρειάστηκε την «μούλα», δεν ξέρω κι εγώ γιατί, και την είχε μαζί του ο γιος του ο Παύλος κάτω στον κάμπο, που πότιζε τις ρέντες. Στάθηκε στην αυλή της εκκλησίας του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, στη Γιαλούσα, ακριβώς πάνω από το νεκροταφείο και φώναξε στον Παύλο που ήταν δυόμισι με τρία μίλια μακριά *«Παύλοοο! Πιασ' τον βόρτον τζι έλα πάνωω!»*. Σε λίγο ο Παύλος ήταν κοντά του.

Αυτό το θυμούνται πολλοί χωριανοί. Απ' ό,τι μου έλεγε η μητέρα μου συχνά τον άκουε να φωνάζει *«Παύλο, φορτωσ' το κολοκάσιν τζι έλα πάνω! Παύλο! Πιάσ' τα βούθκια τζι έλα πάνωω!»*. Στεκόταν στον βράχο που ήταν χτισμένο το σπίτι του Βαγόρα του Τράλλα και φώναζε προς τον κάμπο.

Η μητέρα μου εκείνη την μέρα πήγε να βοηθήσει στο φύτεμα του καπνού του Ζαχαρία του Ζαντή, κι εκείνος ερχόταν και βοηθούσε όταν φυτεύαμε στα δικά μας χωράφια. Φυτεύανε στην περιοχή «Μαδράτζιη». Το νερό το κουβαλούσανε με την

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

καρότσα του τρακτέρ μέσα στα βαρέλια. Περνώντας από εκεί ο Χάλακατεβας, του φωνάζει:

- Έλα θκειέ Πέτρο, βοήθα μας να κατεβάσουμε τα βαρέλια.
- Που θα πάρετε τούντο βαρέλι;

Ο Ζαχαρίας του έδειξε δυο-τρία μονόσκαλα πιο πέρα. Το χωράφι ήταν οργωμένο. Όπως ήταν όρθιο το βαρέλι και γεμάτο νερό, το έσπρωξε, το πλάγιασε, το άρπαξε κάτω από την μασχάλη του και το πήγε εκεί που του έδειξε προηγουμένως ο Ζαχαρίας. Έμειναν όλοι με το στόμα ανοιχτό. Ούτε τέσσερα άτομα δεν μπορούν να σηκώσουν ένα βαρέλι γεμάτο νερό...

5

Ο Χριστοφής, τώρα συνταξιούχος, πρώην τελώνης, κατά την διάρκεια της υπηρεσίας του συλλάμβανε τους παρανομούντες και δεν χάριζε σε κανέναν πρόστιμο. Ήταν πολύ αυστηρός. Πρώτον: απαγορευόταν η περισυλλογή άλατος από τις πεντακάθαρες ακτές. Αλίμονο του όποιος έπεφτε στα χέρια του! Τον έπαιρνε κατευθείαν «μέσα».

Δεύτερον: τα τσιγαρόχαρτα ήταν επίσης απαγορευμένα. Οι ντόπιοι σαν καπνοπαραγωγοί διάλεγαν τον ανθό της παραγωγής τους (φύλα σαν το χρυσάφι), το ψιλόκοβαν και τύλιγαν κανένα τσιγαράκι, γλυτώνοντας έτσι κανένα γρόσι, στην εποχή εκείνη που τα χρόνια ήταν δύσκολα και χρήματα δεν υπήρχαν. Αλίμονο πάλι λέω στους παρανομούντες. Τους κυνηγούσε μετά μανίας.

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Για τον λόγο αυτό ο κόσμος δεν είχε πολλά πάρε δώσε μαζί του. Ήταν κέρβερος. Κυνηγούσε επίσης όσους έριχναν δυναμίτες για να πιάσουν ψάρι. Σε αυτό το σημείο είχε απόλυτο δίκαιο διότι εκτός του ότι κινδύνευαν να σκοτωθούν ή να ακρωτηριαστούν, κατέστρεφαν και όλα τα ψάρια. Κι εγώ στην θέση του (όσο αφορά τους δυναμίτες) το ίδιο θα έκανα.

Τώρα όμως, ο κ. Χριστοφής συνταξιούχος και πολύ ιδιότροπος, δημιουργούσε προστριβές και πολλά σχόλια σε βάρος του. Δεν μπορούσε να ακούσει τις φωνές και τα γέλια των παιδιών του δημοτικού που σχολνούσαν και περνούσαν από τον δρόμο για να πάνε σπίτι τους. Τους έβαζε τις φωνές και τα έβριζε. Κι αυτά σαν παιδιά που ήταν, δεν έμεναν από κάτω. Του απαντούσαν όλα μαζί σαν χορωδία «Μα-κά-σκη! Μα-κά-σκη!» κι αυτός σκύλιαζε. Επίσης δεν μπορούσε να δει άνθρωπο να περνά από το μονοπάτι του περιβολιού του για να πάει από τα «Λειβάθκια» στις «Καλαμιές». Έπρεπε να δώσει ολόκληρο γύρο, δύο χιλιόμετρα, λες και θα του τρώγανε το περιβόλι. Οι άνθρωποι τότε, οι περισσότεροι, δεν πείραζαν, δεν έκλεβαν. Ήταν άκακος κόσμος, και το χωριό ήταν μικρό και το μάθαιναν όλοι. Εσύ τότε με τι μούτρα θα κυκλοφορούσες αν έκλεβες ή αν ενοχλούσες κάποιο συγχωριανό σου;

Ο Μακάσκης...συγγνώμη! Ο κ. Χριστοφής, ήθελα να πω, έβαλε για αυτό τον σκοπό ένα σκύλο σα λιοντάρι και δεν μπορούσε να περάσει κανένας. Τον ονόμασε «Λέων» και τον τάζε ωμό κρέας. Ο Κάρκας, άλλη γνωστή φυσιογνωμία του χωριού, που δεν άφηνε κανένα που να μην του ταιριάξει κι ένα τραγούδι -ποίηση, έβγαλε για τον Μακάσκη το εξής:

«Ο κόσμος εν περίεργος, τζι ούλλος ο κόσμος χάσκει

Για να δουν τον Χριστοφήν, που τον λαλούν Μακάσκην»

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ»

Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Αυτό το τραγούδι το μάθανε κι οι κότες στην Γιαλούσα.

Μια μέρα η μητέρα μου και η γειτόνισσα η Νίκη της Ροδούς, πήραν τα καλάθια τους και πήγαν στον κ. Χριστοφή.

- *Θέλουμε πορτοκάλια κ. Μακάσκη*, του λέει η μητέρα μου. Αυτός έγινε μπαρούτι.
- *Και να έχω, δεν έχω!* Της λέει.
- *Εφέραμεν τζιαι τα ριάλια μας μαζί μας να σε πληρώσουμε κ. Μακάσκη*, του λέει σεμνά και αθώα η Νίκη. Ο Χριστοφής επήρεν μπουρλόττον.
- *Και να έχω, δεν έχω! Και να έχω, δεν έχω! Να φύγετε από εδώ! Πάρτε τα καλάθια σας και φύγετε!*

6

Ανέφερα προηγουμένως τον Κάρκαν, ο οποίος ασχολείτο με το ψάρεμα, με σιρτές (αγκίστρια), και με καλάμι. Κάπου κάπου έριχνε και κανένα δυναμίτη. Ήταν ένας πολύ ευδιάθετος άνθρωπος και σε κάθε γεγονός δεν έχανε την ευκαιρία να κάτσει να σκαρώσει κανένα ποίημα, όπως αυτό του Παγιάτσου του ταξιτζή, ο οποίος δήθεν πήγαινε απ' έξω από το σπίτι της φιλενάδας του και έλεγε:

«Άνοιξε, μάνα μου, άνοιξε

Εν τζι είμαι δκιακονήτης

Σκέφτου εν που τα ριάλλια μου

Πόχτισες τούντο σπίτι.»

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Η Αθηνούλα, σύμφωνα πάντα με τον Κάρκαν, του απαντούσε:

«Άτε πήαιννε έσσω σου κλεφτοκαβαλιέρο

Γιατί με το σκουπόξυλον εν νάρτω να σε δέρω.»

Κάτι που θα ήθελα να αναφέρω πριν το ξεχάσω είναι το εξής, η γυναίκα του Κάρκα ήταν η Ελεγκού, η οποία ήταν η τελευταία Γιαλousίτισσα εγκλωβισμένη που εγκατέλειψε το αγαπημένο της χωριό με το θάνατο της. Είχε βγει η διαταγή από τους Τούρκους το 1976 να εγκαταλείψουν την Γιαλούσα οι Έλληνες κάτοικοι της με σκοπό να εγκατασταθούν εκεί οι Τούρκοι των Κοκκίνων και έποικοι από την Τουρκία. Ο Κάρκας τότε είχε ήδη εγκαταλείψει την Ελεγκούν του, είχε αποβιώσει. Μόνη πλέον, η γριά Ελεγκού, έμεινε στο σπίτι της μέχρι που έκλεισε τα μάτια της για πάντα.

7

Ψάρεμα με δυναμίτες. Στα παλιά χρόνια, πολλοί ασχολούνταν με το παράνομο αυτό σπορ. Πολλοί έχασαν τα χέρια τους. Στα τελευταία χρόνια πριν την εισβολή είχε σταματήσει αυτή η κατάσταση. Ψάρευαν με δίχτυα, ψαροντούφεκα, ή τραβώντας ψαράκι με την βάρκα. Α ναι! Ξέχασα το παραγάδι. Πιάνανε αρκετό ψάρι και ήταν ευχαριστημένοι. Δεν είχαν ανάγκη να χρησιμοποιήσουν δυναμίτες.

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Αυτοί που έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην ρίψη δυναμίτη τα χρόνια εκείνα ήταν ο Χαλλούμας, ο Νικόλας της Αννούς, ο Παναής ο Βαρβάτσης, ο Αλέξανδρος του Πρόξενου (ή αλλιώς «Πασιής») και άλλοι.

Το 1954 πριν ξεκινήσουν οι φασαρίες με τους Εγγλέζους, εφτάσαν στην Γιαλούσα δύο καϊκια, ψαροκάικα από την Κω. Ψάρευαν με παραγάδια. Αγκαζάρει τότε ένα ο «Πασιής», το φορτώνει δυναμίτες και τράβηξαν για την Τουρκία.

«Πολύ ψάρι έχει η παραλία της Τουρκίας», μου διηγείται ο ίδιος ο Αλέξανδρος του Πρόξενου. «Αφού να σκεφτείς έριξα έξι δυναμίτες και φορτώσαμε το καϊκι ψάρι. Εφτακόσιες ενενήντα οκάδες. Σαλπάρουμε τότε για Κύπρο να το πουλήσουμε». Και συνεχίζοντας μου διηγείται τα παρακάτω, τα οποία ήδη γνώριζα αφού είχε αναστατωθεί όλο το χωριό.

«Μετά την πρώτη επιτυχία που είχαμε, ξεκίνησε το δεύτερο καϊκι μαζί με τον Χαλλούμαν, τον Νικόλαν τον Κουτσόν (της Αννούς), τον γιο του Νικόλα τον Δημήτρη (είχε έρθει στην Κύπρο από την Αγγλία – όπου ζει μέχρι σήμερα – και τον φώναζαν Τζιμ Νίκκολα), τον Παναή τον Βαρβάτση και τέσσερα άτομα από την Κω, που ήταν πλήρωμα του καϊκιού. Φτάσανε στα παράλια της Τουρκίας, στο Φάρο. Τα βουνά πανύψηλα φτάνανε μέχρι την θάλασσα. Σε εκείνο το σημείο εισχωρούσε η θάλασσα στην ξηρά, αρκετά μέσα. Ακολουθήσανε την θάλασσα και μπήκανε μέσα σ' αυτό το φυσικό λιμάνι που ήταν περικυκλωμένο όπως προανάφερα από πανύψηλα βουνά. Ξαφνικά τους κάνουν σινιάλο από ψηλά οι άντρες της ακτοφυλακής που τους είχαν επισημάνει. Είχαν ρίξει ήδη προηγουμένως λίγους δυναμίτες και μάζεψαν αρκετό ψάρι. Μέχρι να κατέβουν κάτω οι Τούρκοι, οι δικοί μας κρύψανε τους δυναμίτες μέσα στο ψιλό αμμοχάλικο της παραλίας και δεν τους βρήκανε. Τους κατηγορήσαν ότι ψάρευαν παράνομα χωρίς άδεια από την

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Τουρκική Αρχή. Φυσικά πάνω στο καϊκι είχαν και παραγάδια και δίχτυα. Τους πήραν κατευθείαν μέσα.

Για κακή τους τύχη βρέθηκε στην περιοχή μια γυναίκα πνιγμένη. Προσπαθήσανε να ενοχοποιήσουν τους Έλληνες. Στο τέλος δεν μπόρεσαν διότι δεν βρήκαν στοιχεία που να τους ενοχοποιούν και τους άφησαν ελεύθερους αφού έμειναν υπό κράτηση εβδομήντα μέρες, δυόμιση μήνες σχεδόν.

Η αγωνία στην Γιαλούσα δεν περιγράφεται. Οι γυναίκες τους, τα παιδιά τους, οι συγγενείς και οι φίλοι και γενικά όλο το χωριό, ανάστατοι. Κλάματα και οδυρμοί. Ξαφνικά φάνηκε ένα πανί στο βάθος. Όλοι έλεγαν αποκλείεται να είναι το καϊκι του Νικόλα.»

«Αυτό είναι», φώναξα, «αυτό είναι! Καταλάβω το που το πανί». Το κατάλαβα πως ήταν το πανί του καϊκιού του Νικόλα, η «Σακκολέβα». Η Γιαλούσα όλη κατέβηκε στον λιμιώνα (Ακάμα) να υποδεχτεί με δάκρυα στα μάτια «τους χαμένους».

Ήταν κι αυτή μια ιστορία που θυμίζει τον τόπο που γεννήθηκα, την αγαπημένη μου πατρίδα, την Γιαλούσα. Πολλά γνωστά ονόματα, εύθυμοι τύποι, όπως ο γέρο-Δήμος ο Σαρταμανάς, που είχε την ταβέρνα του απέναντι από την πεζίνα του Σώτου, δίπλα στο γκαράζ του Ηλία του Λαγού. Ο κουτσολαζαρής που ήταν τακτικός θαμώνας του Σαρταμανά, ο γέρος ο Χαραλαμπούδης και πολλοί άλλοι...

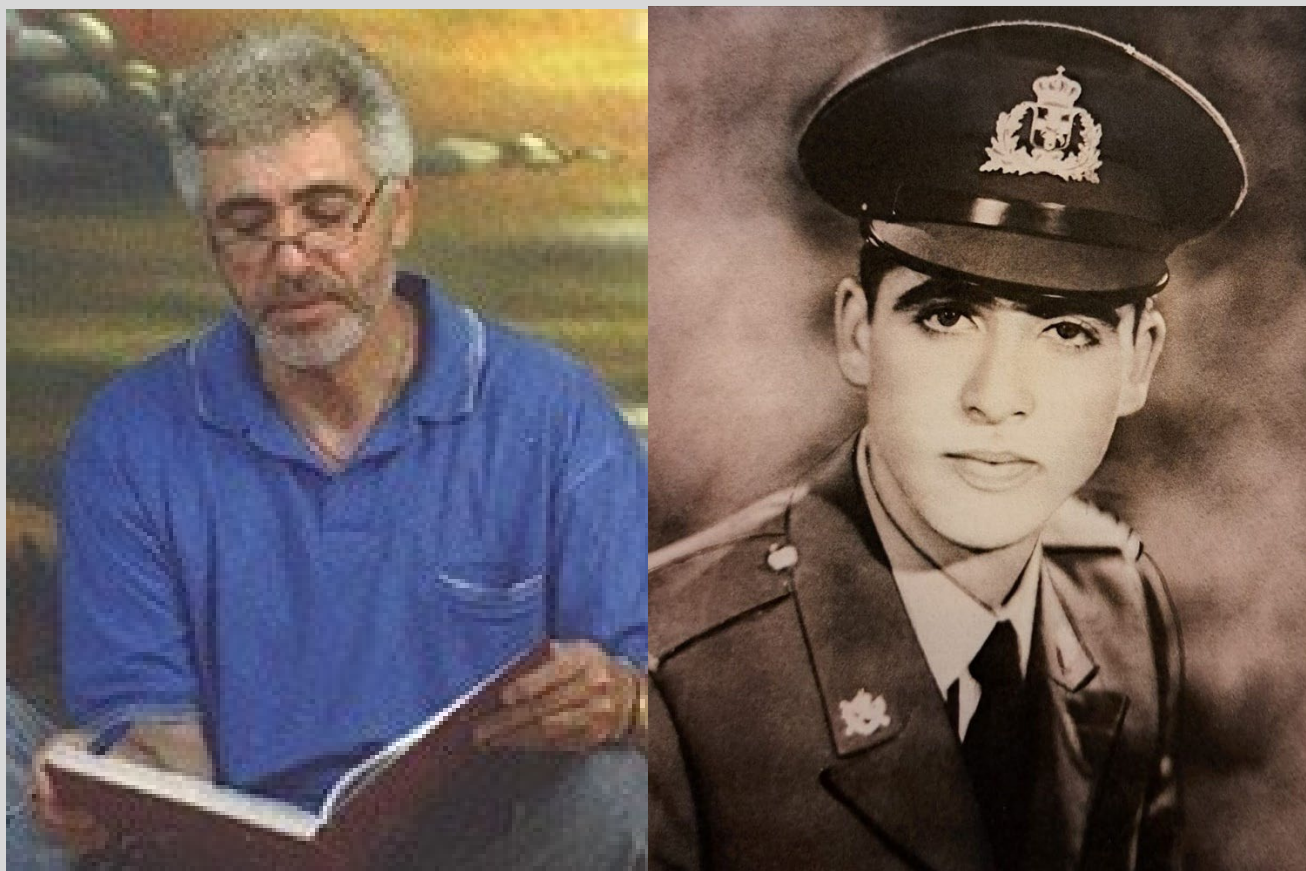
ΤΕΛΟΣ

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτόλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

¹Ο Νεοπτόλεμος εκτός από καλός ηθοποιός είναι και συγγραφέας.

Έργα του:

- Ημερολόγιο ενός ανθυπολοχαγού
- Η φωτιά της θάλασσας.

Οι φωτογραφίες που ακολουθούν είναι από το αρχείο του Ηλία Παντελίδη
Προέδρου Κοινοτικού Συμβουλίου Αιγιαλούσας και Αντιπροέδρου Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου.

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτώλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

ΑΙΓΙΑΛΟΥΣΑ 1965 5η τάξη, μισή φωτογραφία μόνο.

Το αριστερό αυτί του Νεοπτώλεμου είναι μπροστά από τον δεξιό αγκώνα του Ηλία, που είναι δεύτερος από αριστερά και ακριβώς πάνω από τον Πάμπο, που στέκεται μάγκικα πίσω από τον αείμνηστο Απόστολο Ιγνατίου εξαιρετικό διευθυντή του Κακούλλειου Α! Δημοτικού Αιγιαλούσας.

«7 ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΟΥΝ ΓΙΑΛΟΥΣΑ» Του Νεοπτώλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου

Ο κόσμος του Νεοπτώλεμου Νεοπτολέμου Καβαλιέρου μέσα από φωτογραφίες .

«Σε ουρανοδρόμους γαλανούς η ψυχή κάθε Γιαλousίτη καθημερινά πετάει.»

